

Ευρωπαϊκές τράπεζες: Πανέτοιμες για την ΟΝΕ

Dr. Hans Joachim Massenberg

*Chairman EMU Committee
European Banking Federation*

στις 10 Δεκεμβρίου 1991, οι Αρχηγοί ευρωπαϊκών Κρατών και Κυβερνήσεων συμφώνησαν στην Ολλανδική πόλη του Μάαστριχτ σε σημαντικές τροποποιήσεις στη Συνθήκη που θεσπίζει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η λεγόμενη Συνθήκη του Μάαστριχτ που υπεγράφη τότε, έχει κίνητρα πολιτικά και οικονομικά. Στο πολιτικό επίπεδο, οι αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων είχαν υπόψη τους τη σύσφιξη των δεσμών μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποβλέποντας σε ευρωπαϊκή πολιτική ένωση. Πάντως το επίκεντρο της συνθήκης ήταν οι διατάξεις για την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Κατά τη διάρκεια

μιας μεταβατικής περιόδου, σε τρία στάδια, τα εθνικά νομίσματα των κρατών-μελών θα αντικατασταθούν από ένα ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα. Η νομισματική πολιτική που έχει σχεδιασθεί, με μοναδικό στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, θα καθορίζεται και θα εφαρμόζεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), ένα φορέα ανεξάρτητο από τις εθνικές κυβερνήσεις και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μετά τη λήξη του δευτέρου σταδίου της νομισματικής ένωσης, που πυροδοτήθηκε στις αρχές του 1994, βαδίζουμε ήδη ταχύτατα προς το τελικό στάδιο, που θα αρχίσει την 1η Ιανουαρίου 1999.

Η νομισματική ένωση είναι ένα σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση. Η ευρωπαϊκή ενιαία αγορά δεν θα ολοκληρωθεί αν δεν κυκλοφορήσει ένα ενιαίο νόμισμα στην Ευρώπη. Η σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών

μεταξύ εθνικών νομισμάτων ενδυναμώνει τη συνοχή μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών και θα προσδώσει διεθνώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση πολύ μεγαλύτερο οικονομικό και πολιτικό κύρος. Η μεταβίβαση της νομισματικής κυριαρχίας σε μία κοινή για όλους ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που συνδέεται με τη μετάβαση στο τελικό στάδιο, προοιωνίζεται μία νέα εποχή ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αυτό θα σημαίνει ότι ένας ουσιαστικός τομέας εθνικής κυριαρχίας – η νομισματική πολιτική – θα παραχωρηθεί σ' έναν ευρωπαϊκό φορέα κάτι που μέχρι στιγμής είναι χωρίς προηγούμενο.

Στις αρχές Μαΐου, οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων των ευρωπαϊκών κρατών θα λάβουν την τελική απόφαση για την έναρξη του τρίτου σταδίου της ONE. Λόγω της σημαντικής προόδου που επέτυχαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών τα κράτη-μέλη όσον αφορά στα κριτήρια σύγκλισης, οι χρηματαγορές προχωρούν, ήδη από καιρό, με δεδομένο ότι το τελικό στάδιο της ONE θα υλοποιηθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Μέχρι αυτήν τη στιγμή δεν έχει διευκρινισθεί ποια κράτη θα πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης όπως αυτά αναφέρονται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ανεξάρτητα όμως από το πόσα κράτη θα μπορέσουν να ενταχθούν στην αρχή, η μετάβαση στο τελικό στάδιο της ONE θα αλλάξει βαθύτατα το ευρωπαϊκό τραπεζικό τοπίο.

Η μετάβαση σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα θα συνεπάγεται ειδικότερα πιο σκληρό ανταγωνισμό μεταξύ ευρωπαϊκών τραπεζών. Εκτός από το κόστος μετατροπής, οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα αντιμετωπίσουν αρχικά επιπροσθέτως και μία μείωση του όγκου εργασιών τους καθώς και του εισοδήματός τους. Μετά τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών, δεν θα υπάρχει πλέον πχ, καμία συναλλαγματική πράξη μεταξύ των συμμετεχόντων νομισμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται κατά της διακύμανσης των ισοτιμιών (hedging) καθώς και οι προκρίσεις συναλλαγών (arbitrage) θα ισχύουν μόνον για νομίσματα τρίτων κρατών, ειδικότερα δε για το αμερικανικό δολάριο και το ιαπωνικό γιεν. Επομένως ένας αριθμός τραπεζικών υπηρεσιών δεν θα απαιτείται πλέον εντός της νομισματικής ένωσης. Είναι σχεδόν αδύνατον να προκαθορίσει κανείς το μέγεθος της διαφοράς που θα παρατηρηθεί μεταξύ των δαπανών και των εσόδων μιας τράπεζας.

Το ίδιο ισχύει και ως προς τις εμπορικές επιπτώσεις που θα έχει η εφαρμογή της κοινής νομισματικής πολιτικής. Αυτή δεν θα επιφέρει αλλαγές μόνον στα νομισματικά μέσα και στις εμπορικές σχέσεις με τις κεντρικές τράπεζες, αλλά θα οδηγήσει και στη μετατόπιση από τις εθνικές αγορές χρήματος στην ενιαία ευρωπαϊκή χρηματαγορά. Το ίδιο θα συμβεί και με τις νομισματικές συναλλαγές στις ευρωπαϊκές χρηματαγορές. Τα πλεονεκτήματα ή

μειονεκτήματα για κάθε μία από τις τράπεζες, θα εξαρτηθούν από το πώς θα επιτύχουν να εγγλωμισθούν σε ένα διαφορετικό περιβάλλον. Η ευρύτερη ευρωπαϊκή χρηματαγορά σημαίνει εν γένει περισσότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες αλλά αναμφίβολα σημαίνει επίσης και τον οξύτερο ανταγωνισμό.

Η νομισματική ένωση θα απαλείψει επίσης και τις διαφορές στα επιτόκια, που δημιουργούνται, από τη διαφορετική αξιολόγηση των νομισμάτων. Αυτό θα διευκολύνει τόσο τις καταθέσεις, όσο και το δανεισμό μεταξύ των πελατών των κρατών-μελών της ONE. Οπως συμβαίνει και στη χρηματαγορά, το ίδιο ισχύει και εδώ: δηλαδή μεγαλύτερη αγορά αλλά και μεγαλύτερος ανταγωνισμός.

Πάντως, ο οξύτερος αυτός ανταγωνισμός στα πλαίσια της νομισματικής ένωσης θα δημιουργήσει επίσης ουσιαστικές δυνατότητες κέρδους, εφόσον αναμένεται τα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά κέντρα στο σύνολό τους να γίνουν αποδοτικότερα. Έτσι προβάλλει η προοπτική να διεκπεραιώνονται όλο και περισσότερες διεθνείς κεφαλαιουχικές συναλλαγές στο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι ζημιές πχ των τραπεζών από την έλλειψη συναλλαγματικών συναλλαγών λόγω της νομισματικής ένωσης, θα μπορούσαν μακροπρόθεσμα να αντισταθμισθούν από έναν αυξανόμενο όγκο συναλλαγών με νομίσματα τρίτων κρατών.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό, κάθε ευρωπαϊκή τράπεζα, θα υποχρεωθεί να επαναπροσδιορίσει τη θέση που επιθυμεί να καταλάβει στην αγορά, λαμβάνοντας υπόψιν τις ανταγωνιστικές επιπτώσεις, που θα προκαλέσει η εισαγωγή του ευρώ. Οπωσδήποτε πάντως η διεύρυνση του νομισματικού χώρου θα εμπεριέχει ευκαιρίες δραστηριοτήτων και πέραν των παραδοσιακών συνόρων.

Οπως ακριβώς, η κάθε τράπεζα χαράσσει μόνη της τις νέες επαγγελματικές δραστηριότητές της, έτσι μόνη της θα πρέπει να αντιμετωπίσει τη μετατροπή σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο. Όλες οι πληρωμές, τα λογιστικά και οι διαδικασίες διακίνησης θα πρέπει να μετατραπούν στο νέο νόμισμα και όλα τα

συστήματα τα σχετικά με τα τραπεζικά προϊόντα και την επεξεργασία τους θα πρέπει να προσαρμοστούν. Επιπροσθέτως θα πρέπει να τροποποιηθούν ή να αντικατασταθούν όλα τα προγράμματα λογισμικού. Οι τράπεζες που προσφέρουν ένα σχετικά περιορισμένο αριθμός υπηρεσιών, όπως είναι πχ οι εξειδικευμένες τράπεζες, θα αντιμετωπίσουν πολύ λιγότερα προβλήματα παρά οι μεγάλες τράπεζες με πολλά υποκαταστήματα και με ευρεία κλίμακα υπηρεσιών. Επίσης δεν θα πρέπει να λησμονούμε την τεχνολογία της επεξεργασίας στοιχείων, που θα χρειασθεί να χρησιμοποιηθεί, καθώς και τον αριθμό των προγραμμάτων που στις μεγάλες τράπεζες μπορεί να προσεγγίσει τις χιλιάδες. Τέλος, εξίσου σημαντικός είναι και ο μεγάλος αριθμός διαφορετικών ηλεκτρονικών συστημάτων αυτομάτων συναλλαγών που λειτουργούν στις τράπεζες καθώς και τα

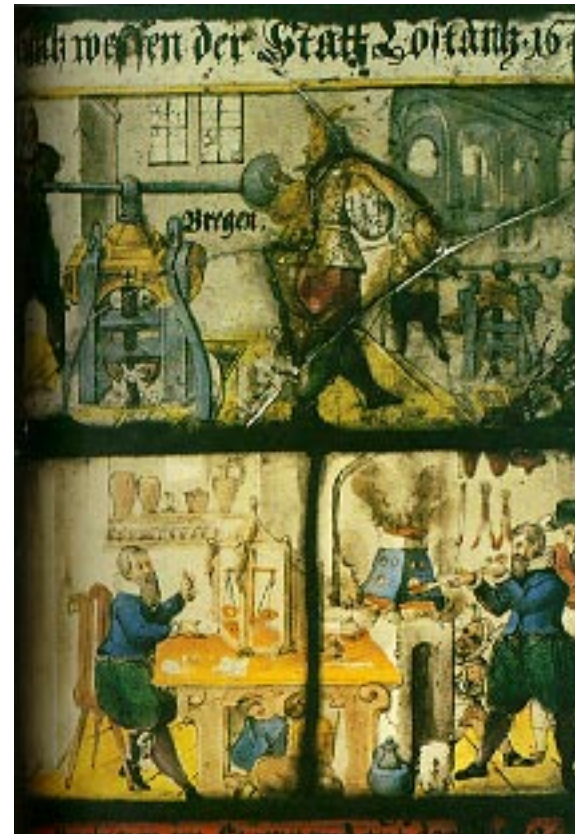
συστήματα αυτόματης ανάληψης χαρτονομισμάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο και όλα τα μηχανήματα αυτομάτων συναλλαγών, οι εκτυπωτές λογαριασμών και τα λοιπά τεμαχικά αυτομάτων συναλλαγών που λειτουργούν, θα πρέπει να μετατραπούν ώστε να εξυπηρετούν τις συναλλαγές στο ενιαίο νόμισμα. Κεντρικές λειτουργίες, όπως διακανονισμοί χρεογράφων, συμψηφισμοί πληρωμών, δάνεια, θα χρειασθεί να προσαρμοστούν. Θα επηρεασθούν επίσης και τα συστήματα υποστήριξης εξωτερικών επικοινωνιών, τύπου SWIFT, οι συνδέσεις με ανταποκρίτριες τράπεζες και τα διάφορα συστήματα διασύνδεσης (system links) με τις μεγάλες επιχειρήσεις, που είναι πελάτες τους. Αυτό ισχύει ειδικότερα για τις τράπεζες με πολλά υποκαταστήματα, όπου υφίστανται χιλιάδες προγράμματα στήριξης των διαφόρων χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων. Όλα αυτά τα προγράμματα θα χρειασθεί να επανεξεταστούν για να καθορισθεί το αν και κατά πόσον είναι συμβατά με το ευρώ και εάν δεν είναι, τι θα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί ή να αλλάξει.

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, υπεστήριξαν σθεναρά από την αρχή αυτό το πολιτικά και οικονομικά φιλόδοξο σχέδιο της ΟΝΕ. Αμέσως μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, δημιουργήθηκαν τρεις ολιγομελείς ομάδες εργασίας για να μελετήσουν λεπτομερώς τις επιπτώσεις της νομισματικής ένωσης επί των ευρωπαϊκών τραπεζών. Κατ' αρχήν εστίασαν την προσοχή τους σε τρία βασικά θέματα: στην εναρμόνιση των μεθόδων της νομισματικής πολιτικής και στις επιπτώσεις τους επί του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών, στις συνέπειες της νομισματικής ένωσης στα θησουροφυλάκια των τραπεζών και στις συναλλαγές σε συνάλλαγμα καθώς και στις οργανωτικές απαιτήσεις που θα προκύψουν. Τα πορίσματα των ομάδων εργασίας συνοψίζονται σε ένα έγγραφο που εμπεριέχει τις θέσεις τους. Το έγγραφο αυτό εστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη Νομισματική Επιτροπή και στους Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών.

Εν όψει της συνεχώς διευρυνόμενης συζήτησης

σχετικά με τις τεχνικές πτυχές της εισαγωγής του ευρώ, το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, συνέστησε στις αρχές του 1994 την Επιτροπή ONE. Βασικό της έργο ήταν να επισημάνει τα οργανωτικά και πρακτικά προβλήματα που συνδέονται με την εισαγωγή του ευρώ, να επεξεργασθεί λεπτομερείς λύσεις στα προβλήματα αυτά και να διασφαλίσει ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα εισακουσθούν από τους αρμοδίους για τη λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πριν ακόμα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκινήσει ευρεία συζήτηση επί των πρακτικών διαδικασιών εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος με τη δημοσίευση της Πράσινης Βίβλου “Ένα νόμισμα για την Ευρώπη”, το Μάιο του 1995, η Επιτροπή ONE είχε εκδώσει μία μελέτη με τίτλο “Επισκόπηση της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος: μία πρώτη συνεισφορά επί των πρακτικών πτυχών”. Στο έγγραφο αυτό οι ευρωπαϊκές τράπεζες όχι μόνον επανελάμβαναν την πλήρη υποστήριξή τους στην μετάβαση σε ένα ενιαίο νόμισμα, αλλά επίσης υπεγράμμιζαν τις απαιτήσεις, στις οποίες θα έπρεπε να ανταποκριθούν τόσο οι νομοθέτες όσο και οι αρμόδιες αρχές, για να διασφαλισθεί η ομαλή μετάβαση στο ευρωπαϊκό ενιαίο νόμισμα. Μεγάλο ενδιαφέρον προκάλεσε το τμήμα εκείνο της μελέτης που αναφέρεται στην εκτίμηση των δαπανών της μετατροπής αυτής για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο. Η εκτίμηση αυτή βασιζόταν σε μία περιεκτική έρευνα μεταξύ των μελών της. Οι δαπάνες αυτές υπολογίστηκαν μεταξύ 8 και 10 δισ. ecu. Αυτή η εκτίμηση πάντως, που έγινε βάσει των απαντήσεων σε ένα περιεκτικό ερωτηματολόγιο της Επιτροπής ONE, βασίστηκε στην υπόθεση ότι η εισαγωγή του ευρώ θα πραγματοποιηθεί βάσει μιας προσέγγισης τύπου Big Bang.

Εγκαιρα, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία, συνέταξε για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Μαδρίτης τα σχόλιά της επί της Πράσινης Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε μία μελέτη με τίτλο “Εισαγωγή του Ενιαίου Νομίσματος: Απόψεις της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας”. Στη μελέτη αυτή εκφράζεται για πρώτη φορά η άποψη ότι θα πρέπει να τεθεί προς συζήτηση η ιδέα της

εισαγωγής του ευρώ σε δύο στάδια. Το έναυσμα γι' αυτό ήταν η αντίληψη των ευρωπαϊκών τραπεζών ότι λόγω του τεχνικά περίπλοκου χαρακτήρα της μεταβολής, η προσέγγιση “Big Bang” θα ήταν υπερβολικά δύσκολη και για τους επιχειρηματίες και για το ευρύ κοινό, οπότε δεν θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί η ομαλή και αποτελεσματική μετάβαση στην ONE, όπως απαιτείται από τη Συνθήκη. Το σενάριο της “Κρίσιμης Μάζας”, που είχε εξετάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σαν εναλλακτική λύση, εμπεριείχε το μειονέκτημα του διαφορετικού ορισμού από τα διάφορα κράτη-μέλη του όρου “κρίσιμη μάζα”. Εφόσον η προτίμηση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, για μία προσέγγιση σε δύο στάδια, υπεστηρίζετο επίσης ένθερμα και από τις αντίστοιχες εθνικές τραπεζικές ενώσεις, οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων υιοθέτησαν το λεγόμενο σενάριο της Μαδρίτης, το οποίον εκφράζει κατ' ουσίαν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας.

Εν τω μεταξύ, από τότε που οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων συμφώνησαν το Δεκέμβριο του 1995, στη Διάσκεψη Κορυφής της

Μαδρίτης, επί του σεναρίου εισαγωγής του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Νομίσματος, εκπονήθηκαν δύο κανονισμοί που εκθέτουν περαιτέρω λεπτομέρειες για τη μετατροπή. Ο κανονισμός εισαγωγής του ευρώ περιλαμβάνει υποχρεωτικές διατάξεις για την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος όπως: τον ορισμό του ευρώ ως αυτοτελούς νομίσματος των κρατών-μελών που θα συμμετέχουν στη νομισματική ένωση, διατάξεις για τη συνύπαρξη των παλαιών εθνικών νομισμάτων και του ευρώ κατά το μεταβατικό στάδιο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 31 Δεκεμβρίου 2001, καθώς και το θέμα του καθεστώτος νομιμότητας του νομίσματος. Ενας δεύτερος κανονισμός σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούσαν στην εισαγωγή του ευρώ, υιοθετήθηκε μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Αμστερνταμ στις 16 και 17 Ιουνίου 1997 και ετέθη σε ισχύ στις 20 Ιουνίου 1997. Αυτός ο κανονισμός ασχολείται με τη συνέχιση των μακροπροθέσμων συμβάσεων, την αντικατάσταση του Ecu από το ευρώ στις συμβάσεις, και με θέματα που αφορούν στη μετατροπή και στη στρογγυλοποίηση των νομισματικών ποσών. Κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 31ης Δεκεμβρίου 2001, κατά την οποία δεν θα κυκλοφορούν τραπεζογραμμάτια και κέρματα του νέου ευρωπαϊκού νομίσματος, το ευρώ θα γίνεται όλο και πιο αναπόσπαστο τμήμα της οικονομικής ζωής, ουσιαστικά μέσω μιας διαδικασίας ελέγχου της αγοράς. Εφόσον η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα εφαρμόζει την ενιαία νομισματική της πολιτική σε ευρώ από την πρώτη κιόλας μέρα του τρίτου σταδίου, θα πρέπει, το αργότερο μέχρι τότε, οι ευρωπαϊκές τράπεζες να είναι τεχνικά έτοιμες να προβαίνουν σε πράξεις σε ευρώ.

Ακολουθώντας αυτό το σενάριο της συζήτησης, οι ευρωπαϊκές τράπεζες εστίασαν την προσοχή τους στις λεπτομέρειες των μέσων της μελλοντικής ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξαν: στη διάρθρωση των μελλοντικών νομισματικών συναλλαγών, στα ειδικά χαρακτηριστικά της παρέμβασης της Κεντρικής Τράπεζας στην ελεύθερη αγορά κρατικών χρεογράφων, καθώς και στο θέμα του

κατά πόσον θα πρέπει να συμπεριληφθούν στα νομισματικά μέσα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά. Όπως είναι γνωστό το ελάχιστο υποχρεωτικό ποσοστό αποθεματικών είναι το μόνο νομισματικό μέσο που αναφέρεται ρητά στη Συνθήκη. Οι Ενώσεις Τραπεζών της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας εμελέτησαν με ιδιαίτερη προσοχή την ανάγκη μιας ανεπηρέαστης από τον ανταγωνισμό νομισματικής πολιτικής, τόσο μεταξύ των τραπεζών, όσο και με εκτός τραπεζικού κλάδου ανταγωνιστές. Συγχρόνως τονίσθηκε ότι, η ενιαία νομισματική πολιτική θα πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτη, ούτως ώστε να μπορεί να προσαρμόζεται σε αλλαγές καταστάσεων. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία απορρίπτει κατηγορηματικά το ελάχιστο υποχρεωτικό ποσοστό αποθεματικών ως νομισματικό μέσο του ΕΣΚΤ. Οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι κατ' αρχήν πολύ διστακτικές σχετικά με την αναγκαιότητα του μέσου αυτού από νομισματική άποψη, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι αυτό αποτελεί επίσης και μειονέκτημα για το κόστος και τον ανταγωνισμό αν συγκριθεί με χρηματοπιστωτικά κέντρα που δεν έχουν ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά.

Τα επιχειρήματα κατά του ελαχίστου υποχρεωτικού ποσοστού αποθεματικών ανεπτύχθηκαν και διευρύνθηκαν περαιτέρω εις βάθος σε ένα ενδελεχές σημείωμα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας για την έκθεση του ENI σχετικά με τη νομισματική πολιτική του τρίτου σταδίου που παρουσιάσθηκε πέρυσι την άνοιξη. Το κατά πόσον το ελάχιστο υποχρεωτικό ποσοστό αποθεματικών θα συμπεριληφθεί στα μέσα της ΕΚΤ, θα αποφασισθεί φέτος το καλοκαίρι, αφού ιδρυθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κατόπιν της αποφάσεως που θα λάβουν οι Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων σχετικά με τα κράτη που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία – με την υποστήριξη των εθνικών τραπεζικών ενώσεων – θα καταπολεμήσει οπωσδήποτε τη χρησιμοποίηση του μέσου αυτού και – αν εκ των πραγμάτων αποδειχθεί αναπόφευκτο – θα ζητήσει

αποζημίωση του ελαχίστου υποχρεωτικού ποσοστού αποθεματικών στην τιμή της αγοράς.

Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία μελέτησε ειδικότερα τις επιπτώσεις της ONE στα κράτη που δεν θα συμμετάσχουν ευθύς εξαρχής. Η μελέτη που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών το Νοέμβριο του 1996 με τίτλο “Η θέση των τραπεζών σε κράτη που δεν θα συμμετάσχουν στο τρίτο στάδιο της ONE εξ αρχής” τονίστηκε ιδιαίτερα η απαίτηση της ισοδυναμίας στο τραπεζικό πεδίο εντός και εκτός ONE. Για να μπορέσει, παρ’ όλη τη συνύπαρξη των συμμετεχόντων και μη κρατών, καθώς και των κρατών που δεν καλύπτουν ακόμα τις προϋποθέσεις για ένταξη, να διασφαλισθεί η συνέχιση της ομαλής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς που περιλαμβάνει όλα τα κράτη, οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων απεφάσισαν στη Διάσκεψη Κορυφής του Δουβλίνου – μεταξύ άλλων – να αντικαταστήσουν τον υπάρχοντα μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ισχύοντος Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) με ένα νέο μηχανισμό (ΕΝΣ II) που θα ισχύσει από 1ης Ιανουαρίου 1999. Το σύστημα αυτό θα προσαρμοσθεί στην κατάσταση που θα επικρατήσει στη νομισματική ένωση. Η συμμετοχή στο νέο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών είναι εθελοντική. Πάντως μπορεί κανείς ήδη σήμερα ευλόγως να υποθέσει ότι σχεδόν όλα τα κράτη που δεν θα συμμετάσχουν αρχικά στην ONE, θα ενταχθούν στο ΕΝΣ II. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία, οι υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ, και οι διοικητές Κεντρικών Τραπεζών συμμερίζονται την άποψη ότι το ΕΝΣ II θα είναι ο μεταβατικός μηχανισμός, που μπορεί αποτελεσματικά να υποστηρίξει την ολοκλήρωση της νομισματικής ένωσης στην Ευρώπη. Βεβαίως, μόλις όλα τα κράτη θα έχουν ανταποκριθεί στα κριτήρια ένταξης της νομισματικής ένωσης, δεν θα απαιτείται πλέον ένας τέτοιος μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ευθύς εξαρχής η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία προσέδωσε ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της μετατροπής της ονομαστικής αξίας των χρεογράφων. Μέσα στα πλαίσια του σεναρίου της Μαδρίτης οι Αρχηγοί Κρατών και

Κυβερνήσεων είχαν ήδη αποφασίσει ότι από την 1η Ιανουαρίου 1999 οι νέοι κρατικοί τίτλοι θα πρέπει να εκδίδονται πλέον μόνον σε ευρώ. Αυτή η απόφαση θα πρέπει να βοηθήσει στο να αποκτήσει εξαρχής μεγαλύτερη αξιοπιστία το ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία υπεγράμμισε στη μελέτη που παρουσίασε στις 9 Οκτωβρίου 1996, το πόσο σημαντικό είναι η ονομαστική αξία των κυκλοφορούντων κρατικών ομολόγων, να εκφρασθεί, έγκαιρα σε ευρώ, εφόσον οι αγορές δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ομαλά μη διαθέτοντας επαρκή ρευστότητα και βάθος σε ευρώ. Εκτοτε, το αίτημα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας έγινε, ευτυχώς, αποδεκτό απ’ όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη της ΕΕ, ούτως ώστε να υπάρξει από την 1η Ιανουαρίου 1999, μία επαρκής σε ρευστότητα και βάθος αγορά σε ευρώ, η οποία θα παίξει πρωταρχικό ρόλο στις αναμενόμενες θετικές επιπτώσεις της ONE.

Οι τρέχουσες “Ευρωδραστηριότητες” της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, εστιάζονται στο ερώτημα του κατά πόσον η νομισματική μετατροπή θα συνεπάγεται κόστος για τους καταναλωτές. Ως προς το σημείο αυτό, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία εμμένει στη βασική της θέση, ότι ο ανταγωνισμός και οι διαδικασίες της αγοράς θα πρέπει να είναι η ουσιαστική κινητήρια δύναμη της εισαγωγής του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι, στο θέμα αυτό, δεν θα πρέπει να υπάρξει δέσμευση των τραπεζών είτε μέσω κανονισμών είτε μέσω άλλων διατάξεων, ως προς τον τρόπο οργάνωσης της νομισματικής αλλαγής και ως προς το ποιες δαπάνες θα επιβαρύνουν ή όχι τους πελάτες. Αναμφίβολα πάντως, τουλάχιστον κατά την τριετή μεταβατική περίοδο, θα υπάρξει κάποια προμήθεια διακανονισμού για τις πράξεις μετατροπής. Ούτως ή άλλως όμως, οι τράπεζες θα εφαρμόσουν μόνον τις επίσημα καθορισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες για τις πράξεις μετατροπής και θα εμφανίζουν χωριστά κάθε άλλο κόστος με το οποίο θα επιβαρύνονται οι πελάτες – πχ την ασφάλιση ή τη μεταφορά επιστροφής των μέσων πληρωμής σε συνάλλαγμα. Ετσι διασφαλίζεται η ανάγκη για διαφάνεια την οποία ειδικά επιζητούν οι

καταναλωτές.

Το άρθρο αυτό παρέλειψε τα σημαντικά και περίπλοκα προβλήματα της μετατροπής σε τεχνικό και λειτουργικό επίπεδο στον τομέα των πληρωμών συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα και των διασυνοριακών πληρωμών. Δεν ασχολήθηκε επίσης και με τις διάφορες πτυχές του συστήματος TARGET. Ο πρόεδρος της οργανωτικής ομάδας συστημάτων πληρωμών (Payment Systems Steering Group) κ. Pierre Simon, έχει σχολιάσει το θέμα χωριστά. Κατά τα τελευταία τρία χρόνια υπήρξε στενή και εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής ONE της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας και του Payment Systems Steering Group. Αυτή η συνεργασία συνέβαλε ουσιαστικά στην έγκαιρη και πλήρη προετοιμασία της ολοκλήρωσης της νομισματικής ένωσης.

